

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Кафедра польської філології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана
філологічного факультету

“31” серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛЬСЬКА ФРАЗЕОЛОГІЯ

галузі знань 03 Гуманітарні науки
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.033 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська
035.035 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – сербська
035.036 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – словацька
035.038 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська
035.039 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – словенська
факультету філологічний

Робоча програма навчальної дисципліни **Польська фразеологія** для студентів спеціалізації 035.033 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська, 035.035 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – сербська, 035.036 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – словацька, 035.038 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська, 035.039 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – словенська. – Львів, 2023. – 14 с.

Розробники:

Ніколайчук Христина Миколаївна, доцент кафедри польської філології, кандидат філологічних наук

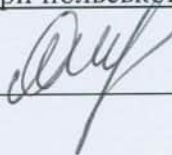
Лозинська Оксана Григорівна, доцент кафедри польської філології, кандидат філологічних наук

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри польської філології Львівського національного університету імені Івана Франка

Протокол № 1 від 31.08.2023 р.

В.о. завідувача кафедри польської філології

31.08.2023 р.

доц. Лозинська О.Г.

Затверджено Вченою радою філологічного факультету

Протокол № 1 від 31.08.2023 р.

31.08.2023 р.

Голова

доц. Крохмальний Р.О.

© Ніколайчук Х.М., 2023

© Лозинська О.Г., 2023

1. Опис навчальної дисципліни

Курс «Польська фразеологія» передбачає вивчення основних понять цієї науки: поняття фразеології та фразеологізму, його ознаки, відмінності від слова і вільного словосполучення; класифікацій фразеологізмів за різними критеріями; походження фразеологізмів; фразеологічної норми та інновації.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3 (денна)	Галузь знань 03 гуманітарні науки	Вибіркова	
Модулів – 1	Спеціальність 035 філологія	<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 3	035.033 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська, 35.35 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – сербська, 35.36 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – словацька, 35.38 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська, 35.39 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – словенська	2-й	
Курсова робота – нема		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин – 32 аудиторні+58 самост.роб. (90 год.) – денна		3-й	
	<i>Лекції</i>		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр	32 год.	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		<i>Лабораторні</i>	
		<i>Самостійна робота</i>	
		58 год.	
ІНДЗ:			
Вид контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Польська фразеологія» є ознайомлення студентів із сучасними напрямками фразеологічних досліджень, формування вмінь та навичок, пов'язаних з уживанням фразеологізмів у різних стилях мовлення.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Польська фразеологія» є:

- 1) ознайомити студентів з поняттям фразеологічної одиниці, ознаками фразеологізмів, основними їх класифікаціями;
- 2) усвідомити студентам відмінності між системною і функціональною фразеологією, навчити користуватися словниками різних типів, що вміщують фразеологізми;
- 3) навчити студентів віднаходити фразеологізми в текстах, аналізувати їхню структуру й значення, можливі інноваційні зміни і функції в різних типах текстів;
- 4) розвивати навички вживання польських фразеологізмів у власному мовленні студентів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

знати:

- обов'язкові та периферійні ознаки фразеологічної одиниці;
- можливості широкого та вузького розуміння фразеології як науки;
- історію розвитку фразеології в Польщі, напрями фразеологічних досліджень;
- відмінності між фразеологізмом, словом і вільним словосполученням;
- класифікації фразеологізмів на основі різних критеріїв;
- відмінності між функціональною і системною фразеологією;
- вчення про три аспекти значення фразеологізмів – сигніфікативний, денотативний, конотативний;
- польські фразеологічні словники;
- особливості представлення значень фразеологізмів у польських фразеологічних словниках та словниках інших типів;
- поняття фразеологічної норми, фразеологічної інновації, фразеологічних помилок;
- поняття фразеологічної варіантності;
- типи фразеологічних інновацій;
- функції фразеологічних інновацій;
- місце та роль фразеології у викладанні польської мови як іноземної;
- роль електронних корпусів текстів у дослідженнях у галузі сучасної польської фразеології.

вміти:

- ідентифікувати фразеологізми в тексті;
- вживати фразеологізми у різних стилях мовлення;
- ідентифікувати в текстах фразеологічні інновації;
- визначати функції фразеологічних інновацій у текстах різних типів;
- відрізняти функціонально виправдані інновації від фразеологічних помилок;
- користуватися словниками різних типів, що вміщують фразеологізми;
- виявляти й аналізувати фразеологізми в електронних корпусах текстів польської мови;
- аналізувати різні типи словникових дефініцій фразеологізмів, порівнювати особливості семантизації значень тих самих фразеологізмів у різних словниках;
- відчитувати інформацію денотативного і конотативного характеру з контекстних дефініцій фразеологізмів;
- самостійно створювати дефініції фразеологізмів;
- визначати ознаки фразеологізмів;
- визначати типи фразеологізмів, залежно від семантичних, структурних і функціональних критеріїв поділу;
- застосовувати знання з фразеології в лінгводидактичній практиці.

Програмні результати:

- володіти методами проведення наукових досліджень в галузі української та польської філології.
- уміти аналізувати та опрацьовувати інформацію з наукових джерел;
- раціонально організовувати власну навчальну та науково-професійну діяльність, вміти ефективно будувати стратегію саморозвитку та професійного вдосконалення;
- уміти співпрацювати та комунікувати у колективі;
- у своїй професійній діяльності використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, наукометричні платформи;
- знати систему мов, вміти аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють;
- окреслювати основні проблеми дисциплін, що визначають конкретну філологічну галузь, пояснювати їх взаємозв'язок у цілісній системі знань.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Фразеологія і фразеологізм

Тема 1. Поняття фразеології. Розвиток фразеології в Польщі. Фразематика.

Значення слова «фразеологія». Фразеологія як наука. Розвиток фразеології в Польщі на східнослов'янському тлі. Напрямки сучасних фразеологічних досліджень у Польщі. Фразематика як прагматично зорієнтована фразеологія. Фразеологія і мовна картина світу.

1. Krawczuk A. Podstawowe zagadnienia frazeologii. Pojęcie frazeologizmu. Klasyfikacje frazeologizmów. [W:] A. Krawczuk Лексикологія і культура польської мови. Т. I: Лексикологія, фразеологія, лексикографія. Київ, 2011. С. 248-249.
2. Bąba S., Liberek J. Ze studiów nad frazeologią współczesnego języka polskiego. Poznań, 2011.
3. Chlebda W. Frazeologia. [W:] Najnowsze dzieje języków słowiańskich. Język polski. Red. S. Gajda. Opole, 2001. S. 178-206.
4. Frazeologia. [W:] Język polski. Kompendium. Red. M. Derwojedowa, H. Karaś i D. Kopcińska. Warszawa, 2005. S. 507-513.
5. Kania S. Frazeologia. [W:] S. Kania, J. Tokarski. Zarys leksykologii i leksykografii polskiej. Warszawa, 1984. S. 208-220.
6. Lewicki A. M., Pajdzińska A. Frazeologia. [W:] Współczesny język polski. Red. J. Bartmiński. Lublin, 2001. S. 315-333.
7. Левченко О. Фразеологічна символіка: лінгвокультурологічний аспект. Львів, 2005.

Практичне опрацювання фразеології:

8. Buttler D. Frazeologia polska. Ćwiczenia dla cudzoziemców. Warszawa, 1975. S. 9-11 (ćw. 1, 2); 56-57 (ćw. 107).
9. Madeja Agnieszka, Malejka Jagna, Smereczniak Małgorzata, Schniggenfittig Brigitte. FRAZPOL. Frazeologia polska. Komputerowy program wspomagający naukę języka polskiego. Katowice 2009.
10. Pięcińska A. Co raz wejdzie do głowy – już z niej nie wyleci, czyli frazeologia prosta i przyjemna. Kraków, 2006. S. 169 (ćw. D); 171 (G); 172 (K); 188-189 (B); 190 (D).

Тема 2. Поняття фразеологізму. Ознаки фразеологічної одиниці. Фразеологізми з погляду їхнього походження

Поняття про фразеологізм як об'єкт вивчення фразеології. Фразеологія у вузькому та широкому значенні. Власне фразеологізм і суміжні мовні одиниці. Проблема меж фразеології. Основні та периферійні ознаки фразеологічної одиниці. Крилаті слова, цитати, прислів'я та приказки, максими й афоризми і їхній мовний статус. Джерела походження фразеології.

1. Krawczuk A. Podstawowe zagadnienia frazeologii. Pojęcie frazeologizmu. Klasyfikacje frazeologizmów. [W:] A. Krawczuk Лексикологія і культура польської мови. Т. I: Лексикологія, фразеологія, лексикографія. Київ, 2011. С. 249-253; 262-264.

- Nowakowska A. Podstawowe pojęcia frazeologii; Status jednostek frazeologicznych w obrębie konstrukcji wielowyrazowych. [W:] A. Nowakowska. Świat roślin w polskiej frazeologii. Wrocław, 2005. S. 19-45.
- Przybylska R. Związki frazeologiczne; Przysłowia. [W:] R. Przybylska. Wstęp do nauki o języku polskim. Podręcznik dla szkół wyższych. Kraków, 2003. S. 175-179.
- Rozumko A. Skrzydlate słowa, „twory przysłowiopodobne” czy przysłowia? Nowe przysłowia angielskie we współczesnej polszczyźnie. [W:] „Poradnik Językowy”. 2007. Z. 10. S. 34-45.
- Відео-лекція проф. Я. Мьодека про джерела походження фразеологізмів: <https://www.youtube.com/watch?v=OtCIpUZHqak>
- Інтерв'ю про крилаті вислови на польському радіо «Двійка» з А. Марковським і Р. Павелцем: <https://www.polskieradio.pl/24/289/Artykul/279207,Mowic-fruwajaco>
- Короткі інтерв'ю про походження фразеологізмів на польському радіо «Трійка» з К. Мосьолек-Клосінською: <https://www.polskieradio.pl/9/305/Artykul/2371161,Dlaczego-wieszamy-na-kims-psy>

Практичне опрацювання фразеології:

- Buttler D. Frazeologia polska. Ćwiczenia dla cudzoziemców. Warszawa, 1975. S. 17 (ćw. 14); 46-49 (ćw. 81-88).
- Рієціńska А. Co raz wejdzie do głowy – już z niej nie wyleci, czyli frazeologia prosta i przyjemna. Kraków, 2006. S.118-119 (B); 219 (ćw. III).
- Он-лайн тест на засвоєння польських прислів'їв: <https://czasdzieci.pl/quizy/quiz,79984-przyslowia.html>

Тема 3. Фразеологізм у порівнянні зі словом і вільним словосполученням

Структурні ознаки фразеологізму, слова і вільного словосполучення. Функціональні ознаки фразеологізму, слова і вільного словосполучення. Семантичні ознаки фразеологізму, слова і вільного словосполучення. Особливості фразеологічної семантики. Сигніфікативне, денотативне і конотативне значення фразеологізмів.

- Krawczuk A. Podstawowe zagadnienia frazeologii. Pojęcie frazeologizmu. Klasyfikacje frazeologizmów. [W:] А. Кравчук Лексикологія і культура польської мови. Т. I: Лексикологія, фразеологія, лексикографія. Київ, 2011. С. 253-255.
- Тепляков І. М. Фразеологічна семантика (на матеріалі деяких слов'янських мов) / І. М. Тепляков // Проблеми слов'язознавства. – 2005. – № 55. – С. 156–163.

Практичне опрацювання фразеології:

- Buttler D. Frazeologia polska. Ćwiczenia dla cudzoziemców. Warszawa, 1975. S. 58 (ćw. 111).
- Рієціńska А. Co raz wejdzie do głowy – już z niej nie wyleci, czyli frazeologia prosta i przyjemna. Kraków, 2006. S. 58-59 (ćw. А, В, С).

Змістовий модуль 2. Класифікації фразеологізмів

Тема 4. Структурна та функціональна класифікації фразеологізмів

Структурна класифікація фразеологізмів Станіслава Скорупки: вирази, звороти, фрази (проблема передачі термінології українською мовою тазмістова наповненість дослівних відповідників української мови). Функціональна класифікація фразеологізмів Анджея Марії Левицького: фрази, звороти, іменникові вирази, вирази-окреслення, фразеологічні вказівники. Співвіднесеність фраз, зворотів і виразів у формальній та функціональній класифікаціях. Джерела польської фразеології. Формальні та функціональні класифікації фразеологізмів в українському мовознавстві.

- Krawczuk A. Podstawowe zagadnienia frazeologii. Pojęcie frazeologizmu. Klasyfikacje frazeologizmów. [W:] А. Кравчук Лексикологія і культура польської мови. Т. I: Лексикологія, фразеологія, лексикографія. Київ, 2011. С. 260-262.
- Kurkowska H., Skorupka S. Frazeologia. [W:] H. Kurkowska, S. Skorupka. Stylistyka polska. Zarys. Warszawa, 1959. S. 151-182.
- Lewicki A. M., Pajdzińska A. Frazeologia. [W:] Współczesny język polski. Red. J. Bartmiński. Lublin, 2001. S. 315-333.

Тема 5. Семантичні класифікації фразеологізмів

Семантична класифікація фразеологізмів Володимира Виноградова: фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності, фразеологічні сполучення. Семантична класифікація фразеологізмів Станіслава Скорупки: усталені одиниці, одиниці з обмеженою сполучуваністю (у т.ч. видові та стереотипні назви), вільні сполучення. Співвіднесеність типів у класифікації Виноградова та Скорупки. Проблема вільних сполучень у традиційній польській фразеології. Семантична класифікація Анджея Марії Левицького: ідіоми, фраземи, зіставлення. Проблема поняття «фразама» у польському та українському мовознавстві.

1. Krawczuk A. Podstawowe zagadnienia frazeologii. Pojęcie frazeologizmu. Klasyfikacje frazeologizmów. [W:] A. Krawczuk *Лексикологія і культура польської мови*. Т. I: Лексикологія, фразеологія, лексикографія. Київ, 2011. С. 255-259.
2. Kurkiewicz J. Frazemy w *Wielkim słowniku języka polskiego* – zasady doboru, źródła i schemat opisu. [W:] *Nowe studia leksykograficzne 2*. Red. P. Żmigrodzki i R. Przybylska. Kraków, 2008. S. 61-72.
3. Kurkowska H., Skorupka S. *Frazeologia*. [W:] H. Kurkowska, S. Skorupka. *Stylistyka polska. Zarys*. Warszawa, 1959. S. 151-182.
4. Lewicki A. M., Pajdzińska A. *Frazeologia*. [W:] *Współczesny język polski*. Red. J. Bartmiński. Lublin, 2001. S. 315-333.

Змістовий модуль 3. Фразеологізм у словнику і тексті

Тема 6. Фразеологізми в словниках

Фразеологічні словники польської мови. Спільне й відмінне у представленні фразеологізмів у різних фразеологічних словниках. Фразеологія в загальномовних словниках та в інших типах словників, що вміщують фразеологізми. Фразеологія в електронних словниках. Контекстна дефініція фразеологізмів: переваги в семантизації значення. Сигніфікативний, денотативний, конотативний аспекти фразеологізмів у різних словниках. Граматичні особливості представлення фразеологізмів у словниках. Видові пари фразеологізмів у словниках. Проблема меж фразеологічної одиниці в словнику (супровідний компонент та ін.).

1. Krawczuk A. Podstawowe zagadnienia frazeologii. Pojęcie frazeologizmu. Klasyfikacje frazeologizmów. [W:] A. Krawczuk *Лексикологія і культура польської мови*. Т. I: Лексикологія, фразеологія, лексикографія. Київ, 2011. С. 264-266.
2. Dziamska-Lenart G. O tematycznych słownikach frazeologicznych języka polskiego. [W:] *Kształtowanie się wzorów i wzorców językowych*. Red. A. Piotrowicz, K. Skibski i M. Szczyszek. Poznań, 2009. S. 189-197.
3. Fliciński P. *Frazeologia w Wielkim słowniku języka polskiego a zasób związków idiomatycznych współczesnej polszczyzny*. [W:] *Nowe studia leksykograficzne 2*. Red. P. Żmigrodzki i R. Przybylska. Kraków, 2008. S. 105-116.
4. Węgrzynek K. Związki frazeologiczne w *Wielkim słowniku języka polskiego*. [W:] *Nowe studia leksykograficzne*. Red. P. Żmigrodzki i R. Przybylska. Kraków, 2007. S. 87-100.
5. Żmigrodzki P. Pojęcie związku frazeologicznego wobec ustaleń teoretycznych współczesnego językoznawstwa; *Słowniki frazeologiczne*. [W:] P. Żmigrodzki. *Wprowadzenie do leksykografii polskiej*. Katowice, 2003. S. 100-103; S. 187-192.

Практичне опрацювання фразеології:

6. Buttler D. *Frazeologia polska. Ćwiczenia dla cudzoziemców*. Warszawa, 1975. S. 31-32 (ćw. 48).
7. Pięcińska A. *Co raz wejdzie do głowy – już z niej nie wyleci, czyli frazeologia prosta i przyjemna*. Kraków, 2006. S. 200 (ćw. I).

Тема 7. Фразеологічна норма та інновація

Поняття фразеологічної норми. Принципи правильного послуговування фразеологізмами. Фразеологічна норма і лексична й граматична норма компонентів фразеологічної одиниці. Поняття фразеологічної інновації. Поняття фразеологічної помилки.

1. Krawczuk A. *Wybrane zagadnienia poprawności frazeologicznej. Innowacje frazeologiczne w języku polskim. Tendencje rozwoju polskiej frazeologii*. [W:] A. Krawczuk *Лексикологія і культура польської мови*. Т. II: *Культура мови*. Київ, 2011. С. 388-393; 396-399.

2. Bąba S. Struktura normy frazeologicznej. [W:] Z problemów frazeologii polskiej i słowiańskiej. T. 3. Red. M. Basaj i D. Rytel. Wrocław etc., 1985. S. 87-105.
3. «Мовна порада» (ознайомлення з проблемами, що стосуються нормативного володіння фразеологією): <https://sjp.pwn.pl/poradnia/lista/frazeologia;8.html>
4. Ролик «Matura to bzdura» про знання нормативних польських прислів'їв серед польської молоді: <https://www.youtube.com/watch?v=q8-14jwirCQ>

Тема 8. Типи та функції фразеологічних інновацій

Типологія фразеологічних інновацій Станіслав Бомби. Інновації-доповнення, фразеологічні модифікації (інновації-скорочення, інновації-додавання, інновації-заміни, контамінації, регуляції), фразеологічні розширення. Типи фразеологічних інновацій Анни Пайдзінської, Данути Буттлер. Дефразеологізація усталених зворотів. Типи семантичних інновацій у працях Гражини Майковської та Габрієлі Дзямської-Ленарт. Фразеологічні інновації в сучасній пресі. Фразеологічні інновації в рекламі. Функції фразеологічних інновацій у різних типах текстів. Прагмалінгвістичний вимір фразеологічних інновацій.

1. Krawczuk A. Wybrane zagadnienia poprawności frazeologicznej. Innowacje frazeologiczne w języku polskim. Tendencje rozwoju polskiej frazeologii. [W:] A. Кравчук Лексикологія і культура польської мови. Т. II: Культура мови. Київ, 2011. С. 393-407.
2. Bąba S. Frazeologia polska. Studia i szkice. Poznań, 2009.
3. Markowski A. Zagadnienia poprawności leksykalnej – najważniejsze kwestie. [W:] A. Markowski. Kultura języka polskiego. Teoria. Zagadnienia leksykalne. Warszawa, 2005. S. 156-274.
4. Dziamska-Lenart G. Z zagadnień defrazeologizacji stałych związków wyrazowych. [W:] Z zagadnień frazeologii, stylistyki i kultury języka. Red. S. Bąba i P. Fliciński. Poznań, 2006. S. 33-43.
5. Majkowska G. Klasyfikacja semantyczna zamierzonych modyfikacji związków frazeologicznych. [W:] Z problemów frazeologii polskiej i słowiańskiej V. Red. M. Basaj i D. Rytel. Wrocław, 1988. S. 143-163.
6. Pajdzińska A. Frazeologizmy jako tworzywo współczesnej poezji. Lublin, 1993.
7. Narodowy Korpus Języka Polskiego // <http://nkjp.pl>

Тема 9. Фразеологія у лінгводидактиці

Роль фразеологізмів у вивченні мови як іноземної. Фразеологія в підручниках з польської мови як іноземної. Типові помилки українців, що вивчають польську мову. У сфері фразеології. Місце фразеології на занятті з польської мови як іноземної. Типи вправ для вивчення фразеології іноземної мови.

1. Krawczuk A. Wybrane zagadnienia poprawności frazeologicznej. Innowacje frazeologiczne w języku polskim. Tendencje rozwoju polskiej frazeologii. [W:] A. Кравчук Лексикологія і культура польської мови. Т. II: Культура мови. Київ, 2011. С. 408-410.
2. Кравчук А., 2010, Фразеологія у викладанні польської мови як іноземної, [в:] К. Іваночко, та ін. (ред.), Мовознавчі студії. Випуск 2. Фразеологізм і слово у тексті і словнику (За матеріалами Всеукраїнської наукової конференції на пошану 75-річчя від дня народження професора Мар'яна Демського), Дрогобич, с. 214–219.
3. Відеоролики про польську і українську фразеологію мовної школи «КапАрка» (засновниця – Станіслава Троцюк, випускниця кафедри польської філології ЛНУ ім. І. Франка): <https://www.youtube.com/watch?v=MkOdYJSLRU8>
https://www.youtube.com/watch?v=OqPqLUH2_Uk

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1 Фразеологія												
Змістовий модуль 1. Фразеологія і фразеологізм.												
Тема 1.	9	4				5						
Тема 2.	14	4				10						
Тема 3.	7	2				5						
Разом – зм. модуль 1	30	10				20						
Змістовий модуль 2. Класифікації фразеологізмів.												
Тема 4.	9	4				5						
Тема 5.	11	6				5						
Разом – зм. модуль 2	20	10				10						
Змістовий модуль 3. Фразеологізм у словнику і тексті												
Тема 6.	9	4				5						
Тема 7.	11	3				3						
Тема 8.	14	4				15						
Тема 9.	6	1				5						
Разом – зм. модуль 3	40	12				28						
Разом – модуль 1	90	32				58						

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна форма)
1	Поняття фразеології. Розвиток фразеології в Польщі. Фразематика.	5
2	Поняття фразеологізму. Ознаки фразеологічної одиниці. Фразеологізми з погляду їхнього походження. Виконання творчих завдань на внутрішню форму фразеологізмів; виконання вправ на вивчення фразеології.	10
3	Фразеологізм у порівнянні зі словом і вільним словосполученням.	5
4	Структурна та функціональна класифікації фразеологізмів. Виконання вправ.	5
5	Семантичні класифікації фразеологізмів. Виконання вправ.	5
6	Фразеологізми в словниках. Порівняльний аналіз опису фразеологізмів в словниках. Аналіз тричленної семантичної структури фразеологізмів.	5
7	Фразеологічна норма та інновація.	3
8	Типи та функції фразеологічних інновацій. Індивідуальні дослідження фразеологічних інновацій в Національному корпусі польської мови.	15
9	Фразеологія у лінгводидактиці. Пошук формально подібних польських і українських фразеологізмів, які відрізняються окремими компонентами / значенням.	5
	Разом	58

6. Методи навчання

«Польська фразеологія» передбачає застосування таких методів навчання: лекція, бесіда, наочні матеріали (ілюстрація, презентація), науково-дослідні проекти, методи стимулювання і мотивації

навчально-пізнавальної діяльності, методи контролю і самоконтролю (усне опитування, письмовий контроль, тестові завдання, написання творів, прослуховування відео-лекцій польських фразеологів). На заняттях використовуються автентичні матеріали (тексти, відео тощо).

7. Методи контролю та розподіл балів, які отримують студенти (денна форма)

Поточний контроль та самостійна робота		Сума
Контрольні роботи (50 балів)	Домашні завдання (50 балів)	100
Змістовий модуль 1 – 7 балів Змістовий модуль 2 – 10 балів Змістовий модуль 3 – 13 балів Підсумкова контрольна робота / відповідь на усні питання – 20 балів	Виконання творчого завдання (внутрішня форма фразеологізмів) – 6 балів (2 ФО) Написання твору з використанням фразеологізмів – 8 балів Виконання вправ на вивчення практичної фразеології польської мови – 16 балів Індивідуальні дослідження фразеологічних інновацій в Національному корпусі польської мови – 12 балів Пошук формально подібних польських і українських фразеологізмів, які відрізняються окремими компонентами / значенням – 8 балів	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81-89	B	добре	
71-80	C		
61-70	D	задовільно	
51-60	E		
21-50	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Методичне забезпечення

1. Krawczuk A. Podstawowe zagadnienia frazeologii. Pojęcie frazeologizmu. Klasyfikacje frazeologizmów. [W:] A. Кравчук Лексикологія і культура польської мови. Т. I: Лексикологія, фразеологія, лексикографія. Київ, 2011. С. 248-272.
2. Krawczuk A. Wybrane zagadnienia poprawności frazeologicznej. Innowacje frazeologiczne w języku polskim. Tendencje rozwoju polskiej frazeologii. [W:] A. Кравчук Лексикологія і культура польської мови. Т. II: Культура мови. Київ, 2011. С. 388-421.

10. Рекомендована література

Основна:

3. Bąba S. Frazeologia polska. Studia i szkice. Poznań, 2009.
4. Bąba S. Innowacje frazeologiczne współczesnej polszczyzny. Poznań, 1989.
5. Bąba S., Liberek J. Ze studiów nad frazeologią współczesnego języka polskiego. Poznań, 2011.
6. Buttler D. Zasób frazeologiczny języka. [W:] D. Buttler. Język i my 2. Podręcznik do języka polskiego dla szkół średnich. Warszawa, 1999. S. 177-197.
7. Dziamska-Lenart G. Z zagadnień defrazeologizacji stałych związków wyrazowych. [W:] Z zagadnień frazeologii, stylistyki i kultury języka. Red. S. Bąba i P. Fliciński. Poznań, 2006. S. 33-43.
8. Frazeologia. [W:] Język polski. Kompendium. Red. M. Derwojedowa, H. Karaś i D. Kopcińska. Warszawa, 2005. S. 507-513.
9. Kania S. Frazeologia. [W:] S. Kania, J. Tokarski. Zarys leksykologii i leksykografii polskiej. Warszawa, 1984. S. 208-220.
10. Lewicki A. M., Pajdzińska A. Frazeologia. [W:] Współczesny język polski. Red. J. Bartmiński. Lublin, 2001. S. 315-333.
11. Kurkowska H., Skorupka S. Frazeologia. [W:] H. Kurkowska, S. Skorupka. Stylistyka polska. Zarys. Warszawa, 1959. S. 151-182.
12. Nowakowska A. Podstawowe pojęcia frazeologii; Status jednostek frazeologicznych w obrębie konstrukcji wielowyrazowych. [W:] A. Nowakowska. Świat roślin w polskiej frazeologii. Wrocław, 2005. S. 19-45.
13. Przybylska R. Związki frazeologiczne; Przysłowia. [W:] R. Przybylska. Wstęp do nauki o języku polskim. Podręcznik dla szkół wyższych. Kraków, 2003. S. 175-179.
14. Żmigrodzki P. Pojęcie związku frazeologicznego wobec ustaleń teoretycznych współczesnego językoznawstwa; Słowniki frazeologiczne. [W:] P. Żmigrodzki. Wprowadzenie do leksykografii polskiej. Katowice, 2003. S. 100-103; S. 187-192.

Додаткова:

15. Кравчук А., 2010, Фраzeологія у викладанні польської мови як іноземної, [в:]: К. Іваночко, та ін. (ред.), Мовознавчі студії. Випуск 2. Фраzeологізм і слово у тексті і словнику (За матеріалами Всеукраїнської наукової конференції на пошану 75-річчя від дня народження професора Мар'яна Демського), Дрогобич, s. 214–219.
16. Левченко О. Фраzeологічна символіка: лінгвокультурологічний аспект. Львів, 2005.
17. Тепляков І. М. Фраzeологічна семантика (на матеріалі деяких слов'янських мов) / І. М. Тепляков // Проблеми слов'янознавства. – 2005. – № 55. – С. 156–163.
18. Bańko M. Granice frazeologii. [W:] M. Bańko. Z pogranicza leksykografii i językoznawstwa. Warszawa, 2001. S. 149-153.
19. Bąba S. Struktura normy frazeologicznej. [W:] Z problemów frazeologii polskiej i słowiańskiej. T. 3. Red. M. Basaj i D. Rytel. Wrocław etc., 1985. S. 87-105.
20. Buttler D. Frazeologia polska. Ćwiczenia dla cudzoziemców. Warszawa, 1975.
21. Buttler D. Neologizmy frazeologiczne. [W:] D. Buttler. Polski dowcip językowy. Warszawa, 2001. S. 215-222.
22. Buttler D. Norma, uzus i kodyfikacja w dziedzinie stałych związków wyrazowych. [W:] Z problemów frazeologii polskiej i słowiańskiej. T. 3. Red. M. Basaj i D. Rytel. Wrocław etc., 1985. S. 73-86.
23. Buttler D., Satkiewicz H. O typach błędów frazeologicznych. [W:] „Poradnik Językowy”. 1960. Z. 1. S. 12-29; Z. 2. S. 49-67.
24. Chlebda W. Frazeologia polska minionego wieku. [W:] Polszczyzna XX wieku: Ewolucja i perspektywy rozwoju. Red. S. Dubisz i S. Gajda. Warszawa, 2001. S. 155-165.
25. Chlebda W. Frazeologia. [W:] Najnowsze dzieje języków słowiańskich. Język polski. Red. S. Gajda. Opole, 2001. S. 178-206.
26. Chlebda W. Skrzydlate słowa w rodzinie pojęć frazeologicznych. [W:] W. Chlebda. Szkice o skrzydlatych słowach. Interpretacje lingwistyczne. Opole, 2005. S. 45-155.
27. Dziamska-Lenart G. O tematycznych słownikach frazeologicznych języka polskiego. [W:] Kształtowanie się wzorów i wzorców językowych. Red. A. Piotrowicz, K. Skibski i M. Szczyszek. Poznań, 2009. S. 189-197.

28. Fliciński P. Frazeologia w *Wielkim słowniku języka polskiego* a zasób związków idiomatycznych współczesnej polszczyzny. [W:] Nowe studia leksykograficzne 2. Red. P. Żmigrodzki i R. Przybylska. Kraków, 2008. S. 105-116.
29. Fliciński P. Wybrane frazeologizmy „sportowe” w normie użytkowej współczesnej polszczyzny. [W:] *Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Językoznawcza. XIII (XXXIII)*. Poznań, 2006. S. 31-49.
30. Grochowski M. Zagadnienia frazeologii. [W:] M. Grochowski. *Zarys leksykologii i leksykografii. Zagadnienia synchroniczne*. Toruń, 1982. S. 23-28.
31. Kajetanowicz H. Ćwiczenia frazeologiczne. [W:] H. Kajetanowicz. *Licz się ze słowami. Ćwiczenia leksykalne i frazeologiczne*. Gdańsk, 1998. S. 67-90.
32. Kurkiewicz J. Frazemy w *Wielkim słowniku języka polskiego* – zasady doboru, źródła i schemat opisu. [W:] Nowe studia leksykograficzne 2. Red. P. Żmigrodzki i R. Przybylska. Kraków, 2008. S. 61-72.
33. Lusińska A. Reklama a frazeologia. Teksty reklamowe jako źródło nowych frazeologizmów. Toruń, 2007.
34. Majkowska G. Klasyfikacja semantyczna zamierzonych modyfikacji związków frazeologicznych. [W:] *Z problemów frazeologii polskiej i słowiańskiej V*. Red. M. Basaj i D. Rytel. Wrocław, 1988. S. 143-163.
35. Markowski A. Posługiwanie się związkami frazeologicznymi. [W:] B. Klebanowska, W. Kochański, A. Markowski. *O dobrej i złej polszczyźnie*. Warszawa, 1985. S. 297-314.
36. Markowski A. Zagadnienia poprawności leksykalnej – najważniejsze kwestie. [W:] A. Markowski. *Kultura języka polskiego. Teoria. Zagadnienia leksykalne*. Warszawa, 2005. S. 156-274.
37. Mosiołek-Kłosińska K. Poprawność frazeologiczna. [W:] *Formy i normy, czyli poprawna polszczyzna w praktyce*. Red. K. Mosiołek-Kłosińska. Warszawa, 2001. S. 90-95.
38. Mosiołek-Kłosińska K. Ślady polskich przemian po 1989 roku w słownictwie ogólnym. [W:] *Polszczyzna w komunikowaniu publicznym*. Red. W. Gruszczyński (i inni). Warszawa, 1999. S. 37-62.
39. Pajdzińska A. Frazeologizmy jako tworzywo współczesnej poezji. Lublin, 1993.
40. Pajdzińska A. Wielonurtowość współczesnych badań frazeologicznych. [W:] „*Poradnik Językowy*”. 2004. Z. 2. S. 27-38.
41. Pięcińska A. Co raz wejdzie do głowy – już z niej nie wyleci, czyli frazeologia prosta i przyjemna. Kraków, 2006.
42. Rozumko A. Skrzydlate słowa, „twory przysłowiopodobne” czy przysłowia? Nowe przysłowia angielskie we współczesnej polszczyźnie. [W:] „*Poradnik Językowy*”. 2007. Z. 10. S. 34-45.
43. Rybicka E. Nie taki diabeł straszny. Podręcznik frazeologii polskiej dla obcokrajowców. Kraków, 1993.
44. Satkiewicz H. Jeszcze o kontaminacjach frazeologicznych. [W:] „*Poradnik Językowy*”. 1996. Z. 10. S. 82-83.
45. Węgiel M. *Gdy przysłowia umierają, ludy mądrość zatracają* czyli zarys propozycji opisu przysłów w *Wielkim słowniku języka polskiego*. [W:] Nowe studia leksykograficzne. Red. P. Żmigrodzki i R. Przybylska. Kraków, 2007. S. 101-110.
46. Węgrzynek K. Związki frazeologiczne w *Wielkim słowniku języka polskiego*. [W:] Nowe studia leksykograficzne. Red. P. Żmigrodzki i R. Przybylska. Kraków, 2007. S. 87-100.
47. Wodiczko M. Oj, ta frazeologia! [W:] *Polszczyzna płata nam figle: Poradnik językowy dla każdego*. Red. J. Podracki. Warszawa, 1993. S. 223-239.
48. Zaręba L. Pojęcie związku frazeologicznego. Próba definicji i klasyfikacji. [W:] L. Zaręba. *Polskie i francuskie frazeologizmy w ujęciu leksykograficznym*. Kraków, 1988. S. 17-36.
49. *Perspektywy współczesnej frazeologii polskiej. Artystyczny potencjał frazeologii / Pod red. G. Dziamskiej-Lenart, J. Liberka, K. Skibskiego*. – Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM, 2021.

Словники

Загальні словники польської мови

1. *Inny słownik języka polskiego*. Red. M. Bańko. T. I-II. Warszawa, 2000.
2. *Mały słownik języka polskiego*. Red. S. Skorupka, H. Auderska, H. Łempicka. Warszawa, 1968.
3. *Praktyczny słownik współczesnej polszczyzny*. Red. H. Zgólkowa. W 50 t. Poznań, 1994-2005.
4. *Słownik języka polskiego*. Red. J. Karłowicz, A. Kryński, W. Niedźwiedzki. T. I-VIII. Warszawa, 1900-1927.
5. *Słownik języka polskiego*. Red. M. Szymczak. T. I-III. Warszawa, 1978-1981.
6. *Słownik języka polskiego*. Red. W. Doroszewski. T. I- XI. Warszawa, 1958-1969.
7. *Słownik współczesnego języka polskiego*. Red. B. Dunaj. Warszawa, 1996.

8. Uniwersalny słownik języka polskiego. Red. S. Dubisz. T. I-IV. Warszawa, 2003.
9. Uniwersalny słownik języka polskiego. Red. S. Dubisz. T. I-IV. Warszawa, 2003.
10. Wielki słownik ucznia. Red. M. Bańko. T. I-II. Warszawa, 2006.

Фразеологічні словники та інші спеціальні словники, що вміщують фразеологізми

1. Anusiewicz J., Skawiński J. Słownik polszczyzny potocznej. Wrocław, 2000.
2. Bańko M. Słownik dobrego stylu, czyli wyrazy, które się lubią. Warszawa, 2006.
3. Bańko M., Krajewska M. Słownik wyrazów kłopotliwych. Warszawa, 2000.
4. Bąba S., Liberek J. Słownik frazeologiczny współczesnej polszczyzny. Warszawa, 2001.
5. Bąba S., Dziamska G., Liberek J. Podręczny słownik frazeologiczny języka polskiego. Warszawa, 1997.
6. Bąba S., Liberek J. Słownik frazeologiczny współczesnej polszczyzny. Warszawa, 2002.
7. Dąbrowska A. Słownik eufemizmów polskich, czyli W rzeczy mocno, w sposobie łagodnie. Warszawa, 1998.
8. Dziurda M., Choroba P. Słownik gwary młodzieżowej, tylko dla dorosłych. Bydgoszcz, 2003.
9. Geller E., Dąbrowka A. Słownik stylistyczny języka polskiego. Warszawa, 2007.
10. Grochowski M. Słownik polskich przekleństw i wulgaryzmów. Warszawa, 1996.
11. Holly K., Żółtak A. Słownik wyrazów zapomnianych, czyli Słownictwo naszych lektur. Warszawa, 2001.
12. Iglíkowska T., Kurkowska H. Mały słownik frazeologiczny. Z. I. Czas, przestrzeń, ilość, liczba, stopień. Warszawa, 1966.
13. Kasperczak M. (i inni). Nowy słownik gwary uczniowskiej. Red. H. Zgółkowska. Wrocław, 2004.
14. Miodek J. Słownik ojczyzny polszczyzny. Wrocław, 2002.
15. Mosiołek-Kłosińska K., Ciesielska A. W kilku słowach. Słownik frazeologiczny języka polskiego. Warszawa, 2001.
16. Müldner-Nieckowski P. Wielki słownik frazeologiczny języka polskiego. Warszawa, 2003.
17. Nagórko A., Łaziński M., Burkhardt H. Dystynktywny słownik synonimów. Kraków, 2004.
18. Nowak F. Słownik frazeologiczny. Wrocław, 1997.
19. Nowa księga przysłów i wyrażen przysłowiowych polskich. Red. J. Krzyżanowski. T. I-III. Warszawa, 1969-1972.
20. Nowy słownik poprawnej polszczyzny. Red. A. Markowski. Warszawa, 1999.
21. Pawelec R. Wieża Babel. Słownik wyrazów obcych. Warszawa, 1999.
22. Skorupka S. Słownik frazeologiczny języka polskiego. T. I, II. Warszawa, 1967-1968.
23. Słownik frazeologiczny w układzie tematycznym i alfabetycznym. Red. A. Nowakowska. Wrocław, 2003.
24. Słownik wyrazów bliskoznacznych. Red. S. Skorupka. Warszawa, 1957.
25. Słownik wyrazów bliskoznacznych. Wydanie poszerzone i zaktualizowane. Warszawa, 1998.
26. Słownik zapożyczeń angielskich w polszczyźnie. Red. E. Mańczak-Wohlfeld. Warszawa, 2010.
27. Słownik zapożyczeń niemieckich w polszczyźnie. Red. M. Łaziński. Warszawa, 2008.
28. Słownik synonimów polskich. Red. Z. Kurzowa. Warszawa, 1998.
29. Wielki słownik frazeologiczny PWN z przysłowiami. Red. A. Kłosińska, E. Sobol, A. Stankiewicz. Warszawa, 2005.

11. Інформаційні ресурси

Narodowy Korpus Języka Polskiego // <http://nkjp.pl>

Żmigrodzki, P. (Ed.). *Wielki słownik języka polskiego* [WSJP]. – Режим доступу: <http://www.wsjp.pl/>.

Madeja Agnieszka, Malejka Jagna, Smereczniak Małgorzata, Schniggenfittig Brigitte. FRAZPOL. Frazeologia polska. Komputerowy program wspomagający naukę języka polskiego. Katowice 2009.

<https://sjp.pwn.pl/poradnia/lista/frazeologia;8.html>

<https://www.youtube.com/watch?v=OtCIpUZHqak>

<https://www.polskieradio.pl/24/289/Artykul/279207,Mowic-fruwajaco>

<https://czasdzieci.pl/quizy/quiz,79984-przyslowia.html>

<https://www.youtube.com/watch?v=q8-l4jwirCQ>

https://www.youtube.com/watch?v=OqPqLUH2_Uk

<https://www.youtube.com/watch?v=MkOdYJSLRU8>
<http://leksykografia.uw.edu.pl/>

12. Питання до заліку

1. Поняття фразеології.
2. Розвиток фразеології в Польщі. Фразематика.
3. Поняття фразеологізму.
4. Ознаки фразеологічної одиниці.
5. Фразеологізми з погляду їхнього походження.
6. Аналіз тричленної семантичної структури фразеологізмів.
7. Фразеологізм у порівнянні зі словом і вільним словосполученням.
8. Структурна класифікація фразеологізмів.
9. Функціональна класифікація фразеологізмів.
10. Семантичні класифікації фразеологізмів.
11. Фразеологізми в словниках.
12. Фразеологічна норма та інновація.
13. Типи та функції фразеологічних інновацій.
14. Фразеологія у лінгводидактиці.
15. Дослідження фразеологічних інновацій в Національному корпусі польської мови.